

Előfizetési felhívás
helyben házból hord-
va vagy vidékre postán
küldve:

Egész évre 6 frt — kr
Fél évre 3 frt — kr
Negyedévre 1 frt 50 kr

Hirdetéseik díja:
□ centiméterenként 3
kr. Kereskedők és gyá-
rosok külön árkedvez-
ményben részesülnek.
Bélyegdíj 30 kr.

Nyitólár ora 20 kr.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

Szerkesztői iroda

kiadóhivatal:

Nagyenyedi Könyv-
nyomda és Papírárugyár
Részvénytársaság
Főter 38. szám alatt,
hova ugy a lap szelle-
mi részét illető köz-
lemények, mint az
előfizetések és
hirdetések bér-
mentesen küldendők.

Kéziratok nem adat-
nak vissza.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

M. N. MŰVELŐDÉSI KÖNYVTÁRA
Hírlap-Könyvtár
Növekedéskönyvtár
1898. év. 667. sz.

„KÖZÉRDEK” XVII. évfolyamára.

Történelmünknek nagy és nehéz kor-
szakát éljük. Aggodalom helyett szívün-
ket fölemelő bizalom, néma várakozás
helyett erőteljes munka, széthúzás he-
lyett hatalmas sorakozás, kétségkedés
helyett öntudatos cselekvés, kapkodás
helyett bölcs megfontolás kell, hogy ké-
pezzék nemzetünk fő jellemvonásait. Po-
litikában és hadvezetésben ezen erények-
kel diadalmaskodtak őseink. Ezek kell,
hogy áthassák nemcsak a nép vezéreit,
hanem az egész nemzetet. Együtt kell
éreznünk, együtt kell cselekednünk, együtt
kell áldoznunk, mert a jövő egész di-
csősége a mi nemzedékünké, mely felelős
lesz a történelem kérielhetlen ítélőszéke
előtt.

A mi vármegyénknek, a mi társadal-
munknak is részt kell venni a nagy
nemzeti munkában, amint hogy Alsó-
fehér vármegye mindig elől állott a
nemzet napszamosai sorában, küzdve,

fáradva nemes, fölemelő eszmékért s
azok valóztatásáért. Ha kevesen is va-
gyunk számban, ha gyöngék is vagyunk
anyagi erőben, ez nem tántorított meg
soha kötelességeink hű teljesítésében.
Az igaz szabadelvű eszmék munkásai
voltunk s azok is maradunk. Elveink,
nézeteink, törekvéseink hű kifejezője a
„Közérdek” lesz jövőre is, melynek
anyagi és szellemi támogatására felhiv-
juk hazafias közönségünket. Buzgó, lel-
kes munkatársak ajánlották fel tevékeny
közreműködésüket s mi rajta leszünk,
hogy mint eddig, ugy ezután is lapunk
csak a közérdeket szolgálja.

A „Közérdek” szerkesztőisége:

Dr. Magyarai Károly. Török Bertalan.

Főmunkatárs:

Dr. Ebergényi Sándor.

Előfizetési árak:

Egész évre	6 frt — kr.
Félévre	3 „ — „
Negyedévre	1 „ 50 „

A lap csinos kiállításáról és pontos
szétküldéséről a „Nagyenyedi Könyv-
nyomda és Papírárugyár Részvénytár-
saság” mint kiadó gondoskodik, hova az
előfizetések mielőbbi beküldését kérjük.

Uj esztendőre.

(L. I.) A görögök szép regéje sze-
rint az Idő elnyelte saját gyermekeit.
Féltette tőlük a hatalmát. De felesége,
Rhea, legkisebbik fiát nem engedte le-
nyelni; hanem helyette bepólyázott kö-
vet adott be zsarnok urának. Az idő
ettől az orvosságtól egyenkint kiadta
ismét mind a tizenkét gyermekét, kiket
születésükkor elnyelt vala. Ezek aztán
kegyetlen atyjukat megfosztották a vi-
láguralomtól s egy ifju, virágzó erőben
levő isten-testvérüket ültették fel a min-
denség trónusára.

Ez a szép rege ismétlődik folyton-
folyvást a természetben.

Mikor a téli szunyadásba merült föld
már-már hajnali álmát alussza; mikor
szendergésének kódéből az égi erő ara-
nyos-biboros sugárai mosolygó képeket
kezdenek fölidézni: akkor szokta az em-
ber az idő megújulását, az új esztendőt
ünnepelni.

Ez az édes álom olyan, mint mikor
az ember mámort iszik a legendás
Dsemid poharából, mely annak, ki fe-
nékig üríti, a jövő titkait mutogatja al-
jában.

TÁRCZA.

Ujévi üdvözlöt 1898-ból.

— A Közérdek eredeti tárczája —

Az ugynevezett harminczas évek törté-
nelme az erdélyi részekben e század legér-
dekesebb korszakainak egyikét foglalja ma-
gában. Az alkotmányos érület hatalmas
föllandulése s ezzel szemben az absolutismus
ellenhatása erős küzdelmet fejtett ki. A sza-
badelvűek rég várták az alkalmat, hogy a
kormányzat visszaéléseit, mulasztásait kér-
lelhetlenül megtámadva, helyreállítsák az
alkotmányos életet szabályozó törvények
uralmát. Nem volt az oly kis munka abban
a korban, hiszen 1811-től kezdve 1834-ig
nem hívtak össze országgyűlést, és mint
egyik történetirónk mondja, „az alkotmá-
nyos érület a megyegyűlésekben elvesztette
régi súlyát. A főkormányzók, melynek
tagjait az országgyűlésnek kellett volna vá-
lasztani, — mert az üresedésbe jött helyek
kinevezés által töltettek be, — a kormány
hatalmának mindinkább meghajolt s máso-
kat is meghajolni kényszerített. Végre a
tisztújítások a megyéken is kimentek divat-
ból, fenn és alant kinevezett burocraták
kezdették folytatni a közigazgatást.”

Ehez hozzájárult 1816. és 1817-ben a nagy
éhség, a pénzdevalvatio, 1821-ben pedig
azon kormányrendelet, mely szerint az eddigi

adó minden váltó forintját ezüst forintok-
ban szedjék be. Mindez bőséges anyagot nyuj-
tott b. Wesselényi Miklósnak, gr. Széchenyi
István hővérű barátjának, a leghevesebb
agitatio indítására a vármegyék közgyűlésein.
Hatalmas pártfelei akadtak Alsófehér várme-
gyében b. Kemény Dénes, Szász Károly nagy-
enyedi jogtanár, Zeyk József, a Sárpatakiak,
gyulafehérvári Farkas Sándor s a nemes
birtokosság több kiváló tagjának személyei-
ben, kik a kinevezett megyei tisztviselők
elmozdithatása végett tisztújítást s az or-
szág sérelmeinek orvoslása végett ország-
gyűlést követeltek.

A kormány végül 1834. május 28-ára
Kolozsvárra országgyűlést hirdetett, de az
udvari párt befolyása következtében, az al-
kotmányellenes felfogás támogatására, Eszter
Ferdinánd főherczeg galicziai kormányzó
teljhatalmu királyi biztosul küldetett Er-
délybe, ki — ahol csak lehetett — vaskéz-
zel nyult a dolgok elintézésébe. Így pl. Al-
sófehér vármegyének 1834. július 4. és 5-én
tartott közgyűlése határozatait s az ekkor
hozott követi utasításokat törvénytelennek
és semmienek nyilvánította, az elnöklő Zudor
János helyettes főbíró és Jablonczay Elek he-
lyettes főjegyzőt, kik a gyűlés jegyzőkönyvét
aláírták, tisztviselői állásuktól felfüggesztette
és ellenük keresetet rendelt el, mivel e gyűlést
az administratorra kinevezett gr. László Be-

nedek tudta nélkül s azon elvtől vezérel-
tetve hívták össze, hogy ők az administra-
tori kinevezést hazai törvényeinkkel meg-
egyezőnek nem tartották.

Az 1834. évi országgyűlésre Alsófehér vár-
megye karai és rendei május 1-én tartott köz-
gyűlésből báró Kemény Dénest és a nagy
tudományú gróf Kemény Józsefet küldék kö-
vetekül, kik természetesen az alkotmányos
élet helyreállítását követelő ellenzék sorá-
ban küzdöttek. Hogy mily élénk érdeklődés-
sel kísérték megyszerte működésüket, eléggé
élénken tanusítja vármegyénk egyik nemes
kisbirtokosának következő levele, melynek
eredetijét gr. Kemény Józsefnek az „Erdélyi
Museum-Egylet” levéltárában őrzött nagy-
becsű kéziratgyűjteményében találtam s mely
következőleg szól:

Czi m: Nemes Alsó Fejérvármegye edgyik
követyének Gyerómonostori Méltóságos Báro
Kemény Dénes Urnak mindenkori tisztelet-
tel. Kolosvárt.

„Méltóságos Báro Ur! Isten kegyelmes-
ségéből új esztendőt értünk meg éttzer. Ha
ezt a Méltóságos Báro Ur tárhető meg elé-
gedéssel, örömmel érhetne (mert tökéletes
megelégedés nints) s arról én is tudhatnék,
nagy vigasztalásomra lenne miud magánosan
nékem, mind kitsiny de Hiv Birtokos Tár-
saimnak; midőn tehát én a Méltóságos Báro
Urnak s követ Társádnak G. Kemény Josef-

Ez az édes álom olyan, mint az Ezer-egy éjszaka Aladinjának lámpája, mely bűvös erejével kincseket tár a vágyakozó ember szomjas szeméi elé.

Álmodik ragyogó napfényről, mezők virágszönyegéről, erdőlomb között szálló szellő sutogásáról, térsi síkságok gazdag kalászáiról s a kék firmamentum felé emelkedő madárka hálaénekéről.

Az álom boldog mosolyt csal az alvó természet ajkaira. Ez a mosoly mozgásba hozza a mult gondjai között kifáradott ember pangó kedélyét; ennek a mosolynak reflexe játszik az ébredő remény szivárvány-színeiben s az új vágyakat tápláló ember szeméinek élénk derűjében.

Remél a multnál boldogabb jövőndőt önmagának; sőt önzéséből is kivetkezik, mikor az öröm közvetlen őszinteségével nyújtja kezeit embertársai elé és jó esztendőt kíván a társas élet e napi kedves tumultusában.

Mi is megkívánjuk ezt szíves olvasóinknak. De mivel a boldogság olyan, mint a mesebeli paradicsom-madár, nincsen lába s azért állhatatlan is: a szónak nagyon is általános jelentését egy kissé részletezzük.

Ha talán valaki az imádságot céltalan és sikertelen naivitásnak tartaná: engedje meg nekünk, hogy véleménye megváltoztatására törekedjünk. Az imádság, ha valóban a lélekből fakad, ha valóban beszélgetés akar lenni az istennel, minden jók gondviselőjével: az a sikere nem lesz ugyan, hogy kérésünket az isten teljesítse, hanem a buzgóság és erős vágy megerősíti akaratainkat, megedzi tetterőnket.

Ily értelemben mondjuk el mi is óhajvásunkat, imádságunkat.

nek ez új esztendőben, ennek s számos más esztendőknél szerentsés eléréseket s Boldog végzéseket kívánom (mellyet szívem szerént óhajtok is) nem csak magam jól léteért, hanem egész Nemzetemért s az egyben foglalt Statusért kívánom, hogy élyben Boldogul sok esztendőig a Mlgos B. Ur s Hiv Polgár atyái Társa G. Kemény Josef Örómmel olvasam a Naplókbl, Ujságakbl s magános tudositásokbl, hogy A. Fejér Vármegye a Követek Választása kban első élyenek, élyenek, élyenek sok időig s virágozzan maradéki örökké. Ugyan instálom ha ideje lesz a Mlgos B. Urnak irassan s közéllyen velem is valami Ujságot, mert Czudor* nem akar Gyás gyűlést tartani — Továbbára is magamat tapasztalt szíves indulatban ajánlván, mindenkori egyenes tisztelettel vagyok A Mlgos Báro Urnak Diod Január 3-án 1835. alázatos szolgája Pallos László mk.

Török Bertalan.

Mikor halt meg Bod Péter?

— A Közérdek eredeti tárcsája. —

Örómmel és sok lelki élvezettel olvastam a „Közérdek” idei 103-ik száma tárczarovatában „A magyarigeni legrégibb ref. papok sorozata Bod Péter

* T. I. Zador János h. főbíró.

Áldja meg a gondviselés a magyar népet lelkes és erős társadalommal, mely a közügyek iránt élénk és sikeres érdeklődéssel viselkedik minden körülmény között.

Áldja meg a politikában józansággal, a siker egyedül biztos feltételével, hogy ne vállalkozzék a második lépésre addig, míg az elsőnek s a tovább haladás talajának biztosságáról még nem győződött.

Áldja meg kis társadalmunk minden tagját az embertársi szeretet beoárkóvával, mely varázs-erejével minden mérget kiszív a rosszakarat ejtette sebekből.

Másolat. 9857. szám. Földmívelésügyi m. kir. Minisztériumtól a selyemtenyésztés emelése céljából kiküldött meghatalmazottja. Nagyságos alispán ur! Ujabb idő óta a selyemtenyésztés az országban oly arányokban terjed, hogy ma már azon vármegyékben is, hol az orsz. selyemtenyésztés meghonosítása érdekében rendszeresen még nem kezdette meg, az érdeklődés ezen termelési ág iránt évről évre fokozatosan növekedik. Ennelfogva igen kívánatos, hogy ezen vármegyékben, habár az intézet rendszeresen még nem működhetik, egyes helytelen eljárások által a selyemtenyésztés jövője legalább ne veszélyeztessék. Első sorban oda kellene tehát hatni, hogy a közutak mentén és köztereken levő szederfák szabályellenes csonkítását meggátoljuk, mert igen sok esetben épp a rossz csonkítás egyedüli oka annak, hogy erőteljes és egészséges szederfák idő előtt elpusztulnak. Ez irányban erélyesen intézkedni annál inkább szükséges, mert a fak rossz csonkítása a legtöbb esetben az által történik, hogy az illető utmesterek és munkások a lecsontított ágakat kapják munkadíjuk fejében és így ezek, hogy minél több tüzelő anyagot nyerjenek, a fákat túlságosan csonkítják,

mi természetesen csak a fak hátrányára történhetik. Hogy hasonló visszaélések tényleg megtörténnek, ezt bizonyítja az is, hogy oly egyének részéről, kik a selyemtenyésztés jövőjét szívükön hordják és ennelfogva a szederfa-tenyésztés iránt különös jó indulattal viseltetnek, már a földmívelésügyi minisztériumhoz is érkeztek panaszok a szederfák rossz csonkítása és megrongálása miatt. Ennek elejét veendő, azon kéréssel vagyok bátor Nagyságodhoz fordulni, kegyeskednék a járási főszolgabíró urakat felhívni, hogy ez érdemben hozzájuk intézett megkeresésemet teljesíteni sziveskedjenek és hagyják meg szigoruan az utmestereknek, hogy a közutak mentén és köztereken létező szederfákat csakis az ide csatolt és nekik szintén megküldött utasítás szerint engedjék csonkítani. Midőn még ez irányban tett intézkedésről kegyes értesítését kérem bátorokodom, fogadja Nagyságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását. Szegszárd. 1897. november 2. Aláírás olvasatlan.

Sz. 17684—897. Alsófehér vármegye alispánjától. Valamennyi járás tkts. főszolgabírájának és mindenik város tkts. polgármesterének. A földmívelésügyi m. kir. miniszter urnak a selyemtenyésztés emelése céljából kiküldött meghatalmazottjának fenti megkeresését oly felhívással küldöm ki, miszerint megkereséseinek tegyen eleget. N.-Egyed, 1898. december 5-én. Csató János kir tanácsos, alispán.

Országgyűlés.

Nagy-Egyed, 1897. decz. 31.

A koczka tehát eldőlt, egy elenyésző csekély, magáról megfélekedezett kisebbségnek sikerült az országgyűlés munkálkodását megakasztani és reá kényszeríteni a kormányt, hogy kivételes intézkedésekkel óvja meg, amennyire lehet, az ország jóvoltát, tekintélyét és tegye lehetővé a politikailag és gazdaságilag oly annyira fenyegető válság elkerülését.

Valóban érdekes, hogy épp 50-ik forduló-

széljegyzeteivel” cím alatt közölt, történelmi szempontból érdekes és becses cikket. Ennek olvasása közben főleg az okozott nekem örömet, hogy egy olyan széles látókörű, a multak eseményeinek földerítésében fáradozó kitarással és szerencsével kutató, olyan eleven tollú író foglalkozik a magyar ref. anyaszentegyház multjára vonatkozó kérdésekkel is, mint dr. Magyar Károly.

Igaza van dr. Magyarinak, mikor a magyarigeni ref. egyházban a régebbi multban szolgáló papok felsorolása után Bod Péterhez eljutva, róla ezeket írja: „Az irodalom terén is oly tevékenységet fejtett ki, melyet a magyar nemzet örök hálijára érdemesítette magát”, mert Bod Péter, az egyszerű kalvinista pap, a magyar ref. egyház irodalmának gazdagítása körül valóban annyit tett, annyit dolgozott, mennyit e téren sem előtte, sem utána a magyar református papok közül senki.

Írói tevékenysége rövid életéhez képest is akkora termékenységet mutat, hogy becses munkáinak és dolgozatainak száma egész kis könyvtárt tölthetne meg, s ezek mindenikéből az alaposan kutató, a mélyrehatóan ítélő és a sok irányú tudományos ismeretek gazdagságával felruházott nagy elme tükröződik. A „Historia Hungarorum

Ecclesiastica” című legnagyobb műve, melyet Szalay Károly segítségével dr. Rauwenhoff E. W. L. leidai theol. tanár 1888., 89. és 90-ben latin nyelven bocsátott közre, kétségtelenül a magyar ref. anyaszentegyház történelmi irodalmának örök becsű kincse marad mindig s a világ egyháztörténelmi irodalmában is a kiválóbb művek sorában foglal helyet.

Érdekes, hogy ezen termékeny író, ezen valóban nagy ember elhalálozásának ideje mindazok előtt, kik Bod Péter életének és munkásságának ismertetésével foglalkoztak, mint pl. Mikó Imre gróf, Balogh Ferencz, Szalay Károly s legutóbb dr. Magyar Károly előtt is egész pontossággal nem ismeretes.

Gróf Mikó Imre Bod halálát 1768. jan. utolsó felére teszi. Dr. Magyar ezzel szemben látja, hogy Bod a magyarigeni ref. egyház anyakönyvébe azon év február 5-én bejegyzést tesz, sőt azt is, hogy 1768. máj. 20-ról sajátkezűleg levelet irt M.-Igenből Kemény Simon báróhoz, meggyengült kézzel és egészséggel, csüggedten, „súlyos betegségének orvosságát csak a koporsó porában vélvén megtalálhatni”.

Bod Péter 1768-ban kétségkívül még életben van. Sőt a súlyos betegség által gyötört férfit az akkori kormány azért,

ján annak az évnek, melyben Kossuth Lajos a magyar alkotmányt megteremtette, ennek fia Kossuth Ferencz áll azon megtevélyedett csoportnak az élén, mely alkotmányunkat megsemmisíteni törekszik. Az atya dicsőséges munkáját az alkotmányunkat nem ismerő tapasztalatlan és határozatlan fiu iparkodik megrontani egy olyan csoport élén, mely eddig politikai érettségének soha egyetlenegy tanujelét sem adta, az országgyűlést sajátos szórakozásnak tekintti és egyéni érdekét fölhelyezi az ország és nemzete legvilágosabb érdekeinek.

Mily ironiája a sorsnak! Kossuth Lajos és halhatatlan társai a magyar alkotmány és szabadság megteremtésében fáradoznak, azt észszel, vérrel, önfeláldozással és kitartással megteremtik. — Kossuth Ferencz, Pichler, Hentaller ennek megromlásában kitarító munkások. Mily két társaság és mily óriási különbség a kettő szereplésében! Csak is egy közös — sajuos — mindkettőben: az, hogy mindkét társaságban szerepelt egy Kossuth; akkor az elsőben egyik legnagyobbikunk, Lajos, és ma ennek egyik szerencsétlen epigonja, Ferencz.

A vasárnapi budapesti „kudarcz”, a karácsonyi ünnepek után a fővárosba visszatérő képviselők tapasztalatai még reményleni engedék, hogy a vad, fanatikus és éretlen obstruáló függetlenségi párt magába száll és a nemzet elítélő magatartásából következtetve felhagy politikátlan, veszélyes obstruálásával, mert mindazon képviselők, akik otthon választóikkal érintkeztek, átláthatták, hogy az országban minden komoly ember, pártkülömbőség nélkül, eljárásukat elítéli, helyteleníti.

De e remény csak részben teljesült, mert noha a függetlenségi párt lelkiismeretesebb és komolyabb elemei, Bartha Ödön, Komjáthy Béla, Eötvös Károly és Olaj Lajossal az élükön, az obstrukció abba hagyását javasolták, a vadabb, magáról megfedkezett résznek sikerült Justh Gyula, Meszlényi Lajos fanatizálásával a józan,

beküldékeny elemeket terrorizálni és az áldástalan harcz folytatását kierőszakolni. És a párt elnöke, Kossuth Ferencz? Tehetetlenül, gyámoltalanul ott áll, engedi pártjában a veszélyes alkotmányellenes játékot folytatni és nincs ereje, nincs bátorsága e megbélyegző eljárásnak elejét venni.

Soha még a függetlenségi pártnak erélytelenebb elnöke nem volt, és ha a mai politikai harczok elítélő bélyege rá lesz nyomva a magát nagy frázisokkal hazafiasnak kikiáltó pártra, úgy vessen magára Kossuth Ferencz, mert annak előidézője ő volt, az ő gyengesége, erélytelensége.

Igy tehát még a 12-ik órában is folyt az obstrukció a házban. Hétfőn az estéli ülésen, kedden egymásután jelentkeztek szólásra a függetlenségi párt híres hazafiai és csak szerdán látszott meg a legvadabbakon is, hogy végre észre tértek és belátják maguk is viselkedésük veszélyes voltát. Szerdán még a leglármásabb Polonyi Géza is kész lett volna leszerelni, hogy a saját és a Kossuth-párt által előidézett szégyenteljes válságból legalább saját hőret mentse, de e kénytelen jóakarát is már hiábavaló, mert a történelem ráütötte bélyegét az egész politikai harczra és most már számoljanak be a nemzet ítélőszéke előttök, miért törekedtek a magyar alkotmány szilárd alapzatait megbolygatni.

A csütörtöki ülésen Horánszky Nándor, a nemzeti párt e kiváló tagja, szólalt fel és tette meg utolsó intését. Komolyan, hazafias aggodalommal telten festette a helyzetet, melyet a függetlenségi párt okatlan eljárásával előidézett, és ez utolsó pillanatban látszott is az egész Kossuth-párton, hogy már szánya-bánya tettét, de hiába, már késő volt. A megbánás jeleit mutatta Bráza y Kálmán is, kinek felszólalása összesen 5 percig tartott, de gondoskodott róla Holló Lajos, hogy saját neve ne hogy valahogy a gyászvitézek sorából kimaradjon. Kibeszélte az egész gyűlést és utolsó szónoka lett ez évben a magyar Wolfoknak.

A csütörtöki ülés volt az utolsó ez év-

ben; a képviselőház jövő ülését január hó 3-án tartja meg.

Kívánhatnak egymásnak méltó boldog újévet a függetlenségi párt gyászlovagjai.

Az újságírás titkaiból.

(A „nagy emberek.”)

Budapesti skriblereskedésem idejében történt. Egy híres jogtudós, több fontos törvényjavaslat kodifikátora, tudógyuladásban meghalt. Mint kezdő újságíró, egy kicsike lapnál voltam akkor, amely mindent ugynevezett széles ecsetkezeléssel dolgozott fel; a tavaszt nyolczvansoros újdonságban köszöntöttük, a népszínházi karfölvételi próbákról másfél hasábos petit cikket irtunk, a színészkongresszusról elmondottuk minden évben ugyanazokat a kipróbált ötleteket, és előszeregettel közöltük azokat a pletykákat, emlékek egy-egy ismertebb házaspár válóperét megelőzték. Mikor a szerkesztő most a nagy kodifikátor halálhírét a kényomatossá értesítéséből megtudta, szórakozottan fordult a szellemes Heltayhoz, aki akkoriban oszlopa volt az újságnak.

— Hallja Heltay, — mondta neki — az életrajz után fog közölni néhány anekdotát az elhunyt nagy ember életéből...

Heltay föl sem nézett az írásai közül.

— Vidám ember volt a vén totykos? — kérdezte közömbösen.

A szerkesztő nagyot nevetett.

— 46-ban mosolygott utoljára, — mondta — de akkor is két ember csiklandozta...

— Hány anekdota kell?

— Három, négy, de akár öt is lehet...

Mikor a szerkesztő bement, hogy a vezércikkét megírja, megszólítottam a hírneves Heltayt:

— Hát nem ismerte a boldogultat?

— Ismerte ám a nagyszebeni királybíró

— Akkor hogyan tud róla anekdotákat írni?

Fabián bizonyos jóleső gyönyörűséggel nézett gyermekem szemembe.

— Fiala ember, — mondá aztán komolyan — jegyezze meg, hogy a jó újságíró a

mert protestáns szellemű munkái, az 1757-ben kiadott kormányrendelet ellenére, engedély nélkül kinyomattak, törvényes kereset alá is fogta s munkáit elkobozta.

Dr. Rauwenhoff E. W. L. és Szalay Károly úgy tudják, hogy Bod Péter 1769-ben halt el Magyar-Igenben. „In patriam redux variisque deinceps muneribus ecclesiasticis functus, tandem Verbi Divini interpretis M. Igeni anno 1769. obiit.” (Hazájába visszatérve, folytonosan különböző egyházi tisztségeket töltött be, s végre, miut Isten ígéjének hirdetője, 1769-ben Magyar-Igenben meghalt.)*

Balogh Ferencz debreczeni ref. theol. tanár szerint Bod Péter 1769. márcz. 3-án halt meg.

Bod Péter elhunytának idejét a Balogh adata egészen megközelíti, de a napra nézve néhány nappal későbbi időpontot kell elfogadnunk. Ugyanis Deési Lázár György nagyenyedi lelkész és erdélyi ref. püspöknek 1744-től 1775. elejéig vezetett kezeimnél lévő anyakönyvi naplójában 1769. márczius 12-ről ide vonatkozólag ezen bejegyzést találjuk: „Márcz. 12-én temettem

generális notárius Bod Pétert Magyar-Igenben.”

Hogy melyik napon hunyt el Bod, azt naplójában Deési Lázár György sem említi, de márcz. 3-nál legalább 4-5 nappal későbbben kellett meghalnia. Mert igaz ugyan, hogy azon időben szokásban volt a nagy halottak tetemeit az évszakhoz képest lehető legtovább temetetlenül tartani, néha egy hétig is, azért, hogy az akkori kezdetleges közlekedési viszonyok között az érdekelteknek idejük legyen a távolabb fekvő vidékekről is a halott koporsója mellett megjelenhetni. Sőt pl. a Bodola János ref. püspök tetemeit, ki Nagy-Enyeden hunyt el 1836. január 6-án, 11 napig tartották temetetlenül a nagyenyedi ref. templom sekrestyéjében. Ennek azonban megvoltak a magasajatságos és rendkívüli okai; egyik az, hogy a halál a legkeményebb téli időben következett be, és a másik, mert egyik fia, Károly, szászvárosi ref. első pap, atyja elhunytakor fekvő beteg volt, de temetésén okvetetlenül jelen akart lenni.

Bod Péter is, mint író és miut generális főjegyző, az erdélyi ref. státusban kiválóan nagy ember volt s bizonyosan tisztelői közül százan meg százan siettek temetésére a távolabb fekvő vidékekről is; mindamellett

azonban márczius havában, mikor a levegő már enyhe, holttestét temetetlenül 4-5 napnál tovább bizonyára nem hagyhatták. Egészen valószínűnek látszik tehát, hogy Bod Péter 1869. márcz. 8-án vagy 9-én hunyt el. Az pedig teljesen bizonyos, hogy az üldözött nagy ember koporsója felet: Deési Lázár György nagyenyedi pap és erdélyi ref. püspök, azon korban Erdély legkiválóbb egyházi szónoka s nagytekintélyű egyházfő, mondott az elhunyt érdemeihez méltó gyászbeszédet ezerekre menő közönség jelenlétében.

Dr. Magyar Károly cikkének Bod Péter elhunytá idejét vitató soraihoz, a kezeimnél lévő Deési Lázár György-féle anyakönyvi napló adatai alapján, ezt a rövid megjegyzést, illetőleg kiegészítést ohajtottam tenni.

* * *

A szóban forgó érdekes és becses tárczacikkben azonban előfordul egy más irányú téves állítás, melyet szó nélkül hagyonom nem lehet.

Beke Antal gyulafehérvári kanonok „Az erdélyi egyházmegye képe a XIV. század ele-

* Hist. Hung. Ecol. I. Praefatio. 1888.

II. Rhamszesz életéből is tudna pikáns anekdotákat írni . . .

— De honnan veszi az anekdotákat?

— Anekdotá anyai van a régi Hölgyfutárban és Augsburger Allgemeine öregebb évfolyamaiban s a sok különféle lapban és Lexikon-ban, hogy akár az élete végéig is kijöhet belőlük . . .

Rögtön levette a polczról a Vasárnapi Ujság 1858-iki évfolyamát és pár percnyi figyelmes lapozgatás után így szólott:

— Olvassa . . .

A megsárgult papírosan e sorok állottak: „Dupin, a francia kormányelnök, híres volt vérfagyaló komolyságáról, amelylyel az élet minden csapását és minden örömet fogadta. Egy ízben, amikor a bretagnei égettek javára nagy bazárt rendeztek, Charleroy herceg tréfásan azt mondta, hogy huszezer frankot ad az égetteknek, ha Dupin káncánt tánczol a herceg parkjában, ahol a főuri bazárt tartották. A komoly Dupin, akit életében senki sem látott még nevetni, hajlandónak ígérkezett a produkcióra; elletette a káncánt — a nézők könnyeket hullattak kacagtukban — Charleroy herceg pedig bánatos szívvvel fizette ki a károsultaknak a huszezer frankot.”

— Nos? — kérdeztem Heltaytól, mikor a kis közleményt végigolvastam.

— Nos, tehát itt van az első anekdota, — mondotta Heltay egyszerűen. — Nem teszek mást, mint hogy magyarra átirom; elhiheti, hogy nincs az az újságmoly, aki a csalást észrevenné . . .

És leülvén megint az íróasztalához, a következő sorokat vetette papírra:

Szalóczy bíró mint a földkerekség legnagyobb pesszimistája volt ismeretes, aki mord arccsal ült bírói székén, sötétben költötte el rostélyosát, s halálra rémitette a környezetét haragos és szigorú ábrázatával. Azt beszélék róla, hogy pályásbaba korában sem látta senki sem mosolyogni, — de hogy zordon külseje alatt jóságos szív dobogott, bizonyítja a következő epizód:

Szalóczy egyszer valamelyik tátrai fürdőben töltötte el a rendes nyári szabadságát. A fürdő fiatalága egy júliusi estén velenzei éjszakát rendezett a hegyek között, holott az egyetlen szivattyus kuton kívül még mikroszkópiummal sem lehetett volna vizet találni a fürdőben. De az éhes tót gyermekek javára fáradoztak — és kinck ne esnek meg a szive, amikor egy éhez

jén" cz. művében azt az észrevételt teszi, hogy (a többek közt) a nagyenyedi ref. egyházban azon papok sorozata, kik a reformációtól kezdődőleg ezen egyházközségben szolgáltak, nincs levezetve. Ez az állítás a valóságnak nem felel meg. A levezetés ugyanis a jelen század elejéig megvan. Ezt a munkát éppen a jelen sorok írója végezte fáradszó utánjárással és a „Közérdek” 1887/88-ik évfolyamában közzé is tette. Nem állítjuk, hogy ezen levezetés teljesen hibátlan, mert hiszen az ilyen összeállításokba a legnagyobb utánjárás és legéberebb vigyázat mellett is csuszhatnak be tévedések. A nagyenyedi ref. egyháznak hivatalos okmányai, nagyrésztben anyakönyvei is, az 1658. 1704. és 1849-ik években folyt dulások alkalmával elpusztultak és 1849. jan. 8-án elpusztult Enyeden az erdélyi ref. püspökség gazdag levéltára is, s így az adatokat idegen levéltárakból kellett összegyűjtögetni; mindezek mellett azonban azt merjük állítani, hogy az a levezetés általán véve a valóságnak megfelel.

Ennyit az igazság érdekében!

Szilágyi Farkas.

gyermekről van szó? Szép jövedelem gyült egybe és a rendezőség többek közt G. grófot is fölkereste, egy fukarságáról ismeretes, dús gazdag főurat, aki fött marhahúst szokott ebédelni, este pedig hideg aludtfejével csillapította egészséges étvágyát.

G. gróf, aki egyébként nagy különöz hírében is állott, savanyu mosolylyal fogadta a kolduló deputációt.

— Szegény öreg ember vagyok, — mondta alázatosan — még magam is arra a sorsra juthatok, a mire a maguk éhezőtót porontyai . . .

— De kegyelmes ur . . .

— Egyébként — folytatta az öreg gróf — szívesen adok tizezer forintot, ha . . .

— Ha?

— Ha Szalóczy táblabíró eltánczol egy szerb kólót a gyógyterem dobogóján . . .

Lehangoltan bucsuzott a küldötség, mert egyszerűen a halálmegvetéssel volt határos az a gondolat, hogy Szalóczynak valaki ezt az örült propozíciót megtegye. Szalóczy szerb kólót tánczoljon? Inkább lehetséges, hogy a Tátra francia kuplékat énekeljen, vagy hogy a dunai árvíz a Mátra tetején levő turista-kunyhót ellepje. Busan tértek vissza a rendezőség irodájába és már minden reményről lemondtak, amikor Blank őrnagynak, a fürdő dédelgetett katonájának is fülebe jutott a hóbotos ajánlat hire.

— Teringettét, — szólott az őrnagy elszántan — megmondom én neki, ha senki más nem vállalkozik rá . . .

Az őrnagy felkereste az ebédnél Szalóczy bíró, egy darabig közömbös dolgokról beszélgetett vele, a sajtúnál azonban egyszerre közelebb húzódott a félelmetesen hallgató havasi medvéhez.

— Ismeri nagyságod G. grófot? — kérdezte tőle.

— Hum, — mondta Szalóczy — és ez az indulatszó annyit jelentett polgári nyelven, hogy: igenis.

— Tudja nagyságod, hogy G. grófnak mennyi az évi jövedelme?

— Hum, hum, hum . . .

— Hatvanezer forint. És tudja, hogy mennyit költ el ebből évenként?

— No?

— Hétszázhusz forintot. És G. gróf mégis tizezer forintot ajánlott fel a jótékony célra, ha — az őrnagy nagyot lélekzett — ha nagyságod egy szerb kólót tánczol el a gyógyterem dobogóján . . .

Szalóczy bíró leejtette kezéből a kését, egy pár pillanatig vérfagyasztó dühös tekintettel bámult Blank őrnagyra, de ekkor, — ekkor a havasi tájak félelmetes fehérsége mögül egyszerre kicsillant az északi fény ragyogása és megtörtént az a csoda, amit halandó ember még sohasem látott: Szalóczy bíró mosolyogni kezdett.

— Azt mondta, — szólott izgatottan — hogy tizezer forintot ad . . .? Hát ide fogja adni a fukar kutya a tizezer forintot . . . Mondja meg, hogy eltánczolom a szerb kólót . . .

És másnap este, egy énekszám és egy hegedűpièce között, Szalóczy bíró eltánczolta a szerb kólót, hatszáz kacagó ember szeme láttára . . . G. gróf lefizette a tizezer forintot, a havasi medvé pedig így szólott másnap a kávéházban:

— Ha ad még egyszer tizezer forintot, a Troubadour-ból is énklek neki egy részletet . . .

— Eddig van. Punctum. — Szólott Heltay, mikor a tollat letette.

Csodálkozva néztem a zseniális emberre, aki nyugodtan tovább lapozgatott a Hölgyfutár és Vasárnapi Ujságok között és háromnegyed óra mulva öt hasonló anekdotát vetett papírra az elhunyt bíró életéből. Mindannyi érdekes és eredeti volt, s az olvasók — a Tisza partján vagy az erdélyi hegyek közt — valószínűleg nagy precizitással alkották meg belőlük a megboldogult nagy ember jellemrajzát. Heltay leadatta kéziratát a nyomdába és szivarra gyujtván, így fejezte be előadását:

— Elvégre is csak kell lenni valamely dolognak, amelyben az újságíró a diszműbádogost felülmulja . . .

Ez a kis történet jutott most az eszembe, amikor egy elhunyt nagy emberről olvastam anekdotákat több előkelő budapesti napilapban.

T. K.

Vegyes hírek.

— **Kérjük t. olvasóinkat hátralékos előfizetéseik gyors beküldésére.**

— **Olvasóinkhoz.** Lapunk mai száma közli előfizetési felhívásunkat. Midőn e helyen is felhívjuk arra t. olvasóink figyelmét és kérjük jövőre is szíves pártfogását, kötelességünknek ismerjük ezuttal is kijelenteni, miszerint jövőben is első és fő kötelességünk leendő az elvállalt feladatnak híven megfelelni. Munkatársaink a régiak és ezek száma a folyó évben is még szaporodott, mert mindig egyik kiváló gondoskodásunkat képezte, hogy lapunk minden egyes rovata szakképzett író által láttassék el. Rendes dolgozótársaink: dr. Ebergényi Sándor, Lázár István, Horváth Miklós, dr. Farnos Árpád, Székelyhidny Viktor, Pakots József, Tauber Cornél, Szabó Gyula, Sallak Róza, Balogh Ferencz és Székelyhidny Ödön. Időközönként Albert Iván, dr. Bikfalvy Károly, Gáspár János, br. Kemény Endre, dr. Nagy Károly, Szilágyi Farkas, dr. Varró László, dr. Winkler Albert, dr. Werner Gyula kiváló tollából nyerünk közleményeket. Tudósítók — mint eddig is — mindig a leglelkiesmeretesebben és leghívebben fognak értesíteni mindazokról, mik a vármegye területén történnek és olvasóinkat érdeklik. A kiváló hírlapíró Lichtenstein József szerkesztésében Budapesten megjelenő „Pester Correspondenz” czimű könyvomatossal fennálló viszonyunk pedig lehetségessé teszi nekünk, hogy az összes vidéki lapokat megelőzve a fontosabb politikai mozzanatok azonnal közölhesük. Egyik szerkesztőnk országgyűlési képviselő is lévén, a legérdekesebb budapesti híreket távirat útján fogja közölni lapunkkal. Magunk részéről tehát mindent megteendünk, hogy t. olvasóink igényeit kielégítsük, de viszont fáradozásainkat csak úgy koronázzandja siker, ha ebben olvasóközönségünk kellő mérvbeni pártolását megszerezhetjük, miért is ujjalag is tisztelettel kérjük az előfizetések megújítását.

— **Figyelmeztetés.** A nagyenyedi kaszinó igen tisztelt tagjait ez uton is értesítjük, hogy az 1898. évi kiolvasott lapok eladása 1898. év január 2-án (vasárnap) d. u. 5 órakor lesz a kaszinó olvasó-terében.

— **Hymen.** Ifjabb Tomai Pál fiatal iparosunk december 30-án vezette anyakönyvvezető és oltár elé Fekete Ida okleveles óvónót Déván.

— **A millenáris bandórium** megőrkítésére alakult Feszty-fele körkép társulathoz vármegyénk a napokban küldte fel az

alsófehérvármegyei bandériumban résztvevő tagok fényképeit, a vármegye lobogójának fénykép-lenyomatát és négy városunk lobogójának színezett képeit. Ezek és ilyenekből lesz összeállítva azon óriási körkép, mely a feledhetetlen bandériális menetet lesz hivatva megörökíteni. A kép már is nagyon előrehaladott stádiumban van és czélszerű lesz, ha mindazon urak, kik abban részt vettek, budapesti tartózkodásaik alatt személyesen szereznek maguknak meggyőződést arról, vajjon a képek élethűek-e vagy sem.

— **Választók összeírása.** Az Alsófehér vármegyében országgyűlési képviselőválasztásra jogosult választók száma a következő: az alvinczi kerületben: 797, a magyarigényi kerületben: 623, a marosújvári kerületben: 632, a nagyenyedi kerületben: 903, összes választók száma: 2955. A múlt évi állapothoz mérten emelkedés konstátálható a marosújvári és a nagyenyedi járásokban, apadás az alvinczi és magyarigényi kerületekben.

— **Védköteleseink figyelmébe.** Nagy-Enyed város tanácsa részéről a következő hirdetmény bocsátott ki: **H i r d e t m é n y.** Nagy-Enyed város tanácsa által ezennel köztudomásra hozatik, hogy az 1877. évben született nagyenyedi illetőségű s az 1898. ik évben sorozásra álló I s ő korosztályú védkötelesekkel a sorshuzás 1898. évi január hó 9-én délelőtt 9 órakor a városház főjegyzői irodájában meg fog tartatni. Felhívattak érdekeltek, hogy a jelzett napon és időben vagy személyesen, vagy hozzátartozóik által magukat képviselve, a kitűzött helyen pontosan jelenjenek meg. A városi tanácsból. Nagy-Enyed, 1897. december 21.

— **A fenesi büntett.** A múlt hetekben tettünk említést azon büntettről, melyet Fenesen ismeretlen tettesek babonából elkövettek az által, hogy Reu János földész hulláját kiásták és azt, hogy a lelket is megöljék, mely, szerintük, a faluba visszajárt és az állatok közötti betegség okozója volt, darabokra vágták és úgy földelték ujjal el. Most — mint bennünket zalathnai levelezőnk értesít — sikerült a tetteseket Ulicza Petru községi esküdt, Ulicza Toma, Roff Szimeon, T á r i k Nikolae, Ulicza Juon, Paul Juon, Ulicza Petru a Tomi személyében kideríteni és letartóztatni. A tettesek a kir. ügyészséghez kísértettek át.

— **Gyászhir.** Özv. Pittlich Jakabné született Lakadát Amália, Gerendi Gusztáv iparos polgártársunk édes anyja, december hó 30-án 71 éves korában hosszas szenvedés után elhalt Nagy-Enyeden. Nyugodjék békében.

— **Mulatság.** Sárdon — mint levelezőnk értesít — december hó 26-án (karácsony másodnapján) a község egyik igen tisztelt köztisztviselője és birtokos lakásánál az odaváló ifjuság rögtönzött táncmulatságot rendezett, melyen nagyon sok és szép közönség vett részt. A mulatság nagyon jó kedélyvel folyt s csak a reggeli órákban ért véget.

— **Kivitteli özégeink figyelmébe.** Több cs. és kir. konzulátus jelentése szerint, üzleti köreink az utóbbi időben gyakrabban károsítottak meg oly külföldi czégek által, amelyekkel összeköttetésbe léptek anélkül, hogy azok megbízhatósága és hitelképessége felől magukat előzőleg kellőképp tájékoztak volna. Hasonló eseteknek elejét veendő, figyelmezteti alulírt kamara az ér-

dekelteket, hogy mielőtt előttük ismeretlen külföldi czégekkel üzleteket kötne, azok felől a szükséges információkat külföldön székeli konzuli hivataloktól mindenkor előzetesen szerezzék be, amelyek ez adatokat készségesen bocsátják az illetők rendelkezésére. Legczélszerűbb, ha ezt a keresk. Muzéum tudakozódó irodája útján teszik. Kereskedelmi és iparkamara. Kolozsvárt, 1897. december 24-én. Sigmond Dezső elnök, G á m á n Zsigmond titkár.

— **A régi magyar színészet képeiben.** A Jókai-féle „1848“-nak most megjelent negyedik füzeté az eddigieknel is gazdagabb. A régi magyar színészetre vonatkozó képek gazdag sorozata teszi e füzetet különösen érdekessé. Most látjuk ama nagy színészek és színésznők arcképeit először teljesen összegyűjtve, akik a művészi mellett fontos nemzeti feladatot is teljesítettek. Bartha, Szigeti, Szentpétery, Schödelné, az angyliszép Lendvayné, majd Egressy, Lendvay, Fánchy, Szerdahelyi, Megyery arczát pillantjuk meg. Az arcképek körül vannak elhelyezve a művészi becsü, s kulturtörténelmileg is fölülte érdekes emléktárgyak, melyek a nagy szellemek diadalutját jelölték. A magyar szabadság nagy bajnokainak, a legnagyobb magyaroknak egész Pantheon e füzet második fele, mely a Battány-miniszteriumra vonatkozik. Az események komoly és gunykepe kitünő ötlettel mindig egymás mellett van elhelyezve, így a törvények átadásánál, s a miniszterium megalakulásánál is. Művészi képek fényes sora az, mely itt figyelmünket leköti. A miniszterium csoportképe után Battány és Kosuth képe következik, majd Eötvös és Trefort és két csodaszép nőalak: a két Zichy grófné, Batthyány és Karolyi grófnők, kikhez Petőfi irt remek költeményt. Batthyány Lajos eddig soha ki nem adott ereklyéi zárják be a nagyszerű képsorozatot, s a füzetet, melynek harminczöt képe a sokszorozó ipar legújabb vívmányainak valóságos remeke. A cikkek kivétel nélkül irodalmi színvonalon állanak, s nem egy kitünő a maga nemében. Valóban megtörtént, amit remeltünk, hogy a képeskönyv, Jókai, Bródy, Rákosi-féle „48“-as könyv, immár szabadságharcunk legjobb története, mely nem egy új adattal gazdagította, s nem kevés helyen hallatott először igazságos hangot és őszinte szót. „1848“ Révay testvérek r. t. kiadása és minden könyvkereskedésben kapható.

— **Mit olvasson télen a gazda?** A hosszú téli esték nagyon alkalmasak arra, hogy a gazda első sorban gazdasági ösmereit gyarapítsa, mert mennél inkább teszi ezt, annál könnyebben megküzdhet az élet nehézségeivel, annál jobb eredményeket érhet el a gazdálkodás terén. A kisgazda igényeinek azonban nem minden szaklap vagy könyv felel meg egyaránt, s nagyon is meg kell választania olvasmányait, mert neki csak a gyakorlati irányú, könnyen érthető olyan olvasmányra van szüksége, amely a legújabb vívmányokat is felölelje. Ilyen gazdasági — havonként megjelenő — szaklapnak ösmerjük a Magyar Gazdát, amely Kassán, Kovácsy Béla gazdasági tanintézeti igazgató szerkesztésében jelenik meg. Ennek a lapnak előtünk fekvő legutóbbi száma számos illusztrációval s gyakorlati irányú érdekes gazdasági közleményekkel van ellátva, amelyek oly érdekesek, oly tanulságosak, hogy a kisgazda igényeit minden tekintetben kielégítik. Valóban nem ös-

merünk gazdasági szaklapot, mely a kisgazda részére ügyesebben, jobban volna szerkesztve, mint a „Magyar Gazda“, melynek előfizetési ára is csak 2 frt egész évre. Kiadóhivatala Kassán van, Vitéz A. könyvkereskedésében, ahonnan kívánatra mutatóvanszámok szívesen küldetnek.

NAPIREND.

H é t f ő : január 3. A Testgyakorló Egyesület gyakorló órája d. u. 6-7-ig.

Kérjük a városi hatóságokat és az egyetek elnökségeit, hogy a gyűlések idejét jó előre lapunkkal közölni sziveskedjenek.

Meteorologiai jelentés decz. 28-tól decz. 31-ig

Nap	Óra	Légnyomás 700+	Hő	Szél iránya és erő- sége	Borulat	Csapadék	Hő napi max. min.
28	7	80.0	-13.7	W ₁	1	—	
	2	77.9	-4.1	—	4	—	-3.9 -13.7
	9	78.6	-9.3	—	0	—	
29	7	78.6	-11.8	NE ₁	0	—	
	2	77.1	-3.5	—	0	—	-3.3 -11.8
	9	79.0	-10.4	—	0	—	
30	7	78.0	-10.0	N ₂	1	—	
	2	75.0	-2.4	—	1	—	-2.2 -13.2
	9	73.7	-7.3	—	0	—	
31	7	72.3	-13.2	—	5	—	
	2	69.6	-4.9	—	0	—	
	9						

Kilátás: Száraz, hideg; de borulás enyhülő hőmérséklettel közeledik.

* A légnyomás tenger színére van átszámítva. — Hő C° fokokban. Szél iránya: N = észak, S = dél E = kelet, W = nyugat. Szél erőssége = 1-10-ig. Borulat foka = 1-10-ig. Csapadék mennyisége milliméterekben értendő. ● = eső, * = hó, ▲ = jég Δ = dara.

Apróságok.

Sok.

Színész: Jó, tehát három este fellépek önnel, mint vendég. De a tiszta bevétel kétharmadrészét kérem.

Vidéki színigazgató: De hiszen uram, sokszor annyit nem is veszünk be.

Külön.

— János! Nezzen ki, milyen időjárás van?

— Nyilván esőt kapunk nasságos asszonyom.

— Kapunk? Micsoda konfidence ez? Maga kaphat magának esőt, de az én esőmhöz semmi köze! Értve?

A házasséletről.

Fiatal asszonyka (íróasztala előtt ülve ir): — — — Igy, ni! most jól kiöntöttem epémet. Egészen megkönnyebbültem. Most eltépem ezt a levelet és egy kedves levelet írok neki.

A provizió.

A gazdag Spitzbauch Izidorhoz a Nösze Flatterer behoz egy szegényt, akinek a bankár husz forintot ajándékoz.

Nösze Flatterer: Na? Hát én hol maradok?

Spitzbauch Izidor: Wie heiszt?

Nösze Flatterer: Hiszen én hoztam.

Az orfeum irodájában.

- Foglalkozást keresek . . .
- Sajnálom, minden hely be van töltve . . .
- Kérem, kitűnő tüzező vagyok.
- Mindegy . . .
- De kérem, majd éhen halok! . . .
- Ugy? János! Adjon ennek az urnak egy pakli gyufát!

A műértő paraszt.

Egy kielii zongorarakárban játszódtott le az alábbi, nem egészen érdektelen jelenet. Belép egy gazdag paraszt és kiválaszt magának egy remekszép és ehhez képest méregdrága zongorát. Mikor az alkut megkötötte, azt mondja a zongoraárusnak:

- Már most adjon nekem még egy éppen ilyen zongorát.
- Éppen ilyenem nem szolgálhatunk, hanem másféle van.
- Már pedig nekem szakasztott ilyen kell.
- Akkor előbb Bécsbe kell írnom érte.
- Hát írjon, de hamar itt legyen.
- Itt lesz . . . de mondja csak, olyan sokat zongoráznak magánál?
- Nem, zongorázni nem tud nálunk senki. De hát illik, hogy az embernek zongorája legyen és anyjukom azt mondja, hogy az egész história nem ér semmit, ha a másik fal mellett nem áll még egy éppen ilyen szekrény!
- És jó izlésének felemelő tudatában a paraszt büszkén távozott a raktárból.

Irodalom.**Csöndes este . . .*****Testvérek.**

Csöndes este	Amikor a hajnal
A falut bejárja	A rózsákon éggett;
Barna legény	Kis leány szíve is
Ábrándos nótája.	A szerelemé lett.
Faluvégről	Mikor tarka lepke
Visszhangzik az ének:	Szállott a virágra,
„Kit szeretnék,	Öt is elringatta
Ha nem szeretnelek!”	A menyasszony alma.
És a hangok	S mikor az őszi szél
Szívből szívhez száll-	Tépdeste a lombot:
[nak:	Hervadt rózsalevél
S megszületik	A sirjára omlott!
Álma a nótának.	

Jó éjszakát.

Kedves leányom, álmoddal szépet Gondtalanul;
Anyá szeretet ringat el téged,
Égi angyalok szövik a képet:
Ártatlan szíved
Álmaiból.

Hajnalon ébreszt jó anyád ismét
Kedves leány,
Ha most az élet ily rózsás mindég,
Hogy örökké tart, miért ne hinnéd;
Hisz anya csókja
Véd igazán!

Felszeghy Dezső.

Könyvismertetés.

Buddhista Káté. Regény Irta Felix. Megjelent 1897. Nagy-Enyeden 16 íven. Ára 3 korona.**

Kétszeres érdeklődéssel olvastam a czimben jelzett munkát. Lekötötték figyelmemet

* Mutatványok a költőnek újra megjelent „Ujabb költemények” czimű kötetéből, melyre ez uton is felhívjuk t. olvasóink figyelmét.

** Előfizetni lehet a „Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár r.-társaságnál. Előfizetési ár 2 kor. 50 fillér.

az ügyes meseszövésnek lelektani motivumai s az egészben előmlő poétikus hangulat, melybe az olvasó is csendesen beléringatózik; de érdekelt a szerző rokonszenves egyénisége is, mely egész hiven, találó vonásokban domborodott ki a mélyes és gazdag eszmei tartalmából.

A regény meséjét röviden a következőkbe foglalom.

A cselekmény Beszterczen indul meg, hol Benó Pál, a 26 éves gentry ifju, atyjának gyámleányával, Irmával, kihez az együtt töltött gyermekkori évek s az első szerelmi hevülés emlékei fűzik, mátkaságra lép, jóformán akarata ellenére s anélkül, hogy általában a házasságra elhatározta volna magát. A könnyelmű elhamarkodás, melybe különben az ifjut is a lány türelmetlenkedő szerelme vitte, főleg az öreg Benó tapintatos közbelépése folytán, nem kötött állandó frigyét; ami annál helyesebb volt, mert az ifju Pál a mátkaság rövid ideje alatt is zivesebben töltötte idejét a szép szász lányka, Gruber Henriette mellett, ki szépségével, szendességével és szeretetreméltó társaságával egészen ellentéte volt a folyton zsimbelő, féltékenykedő s már lány-korban anyós természetű Irmának. Benó utazni küldi fiát; így aztán megszakad az egyik viszony is. a kellelten, mert gyűrűket kölcsönösen viszszaküldik; de megszakadnak másfelől a szöke szépséggel folytatott pásztorórák is, ki nek anyja különben is érthetően tudtára adja Benó Pálnak, hogy lánya csak barátságos érzelmeket fogadhat el, mert már van jegyese, ki Berlinben orvosi egyetemet látogat. Az atya egy egész élet gazdag tapasztalataiból, emberismeretéből s szeretetéből merített tanácsaival utnak bocsátja fiát. Ez Berlinbe megy s ott a diákélet élénk színeivel festett jelenetei közben ismerkedik meg Kerner Vilmossal, Henriette jegyesevel. Itt aztán egy hosszú fejezetben ennek a szerencsétlen orvosnövendéknek a tragédiája lép előtérbe. Jegyesevel folytatott levelezése ugyanis — mint később megtudjuk — a még mindig féltékenykedő Irma praktikai folytán megszüvén, kétes hírű lányok társaságában keres, majd itt is megcsalódván, Benó Pál barátságában talál némi megnyugvást. Meglazult kedélyállapotának ingerült kitérése párbajba sodorja, hol életveszélyes sebet kap, melyből kigyógyul ugyan; de mikor barátjával együtt megtett svájci útjában a szokatlan fáradságtól megújult a régi seb: egészségi állapota, minden gondozása dacára is, folyton gyengült. Valósággal azonban az orvosának nyilatkozata törte meg lelke erejét, melyet a végrehajtandó műtét narkózisa dacára is meghallott: „Megtettem, amit lehetett; de ebből nehezen lesz ember.” Ettől az időtől fogva búskomorság fogja el; s bár aggódó és önfeláldozó barátja szerető gondadal ápolgatja és enyhíti kínzó lelkiállapotát, óvatlan pillanatban öngyilkossá lesz. Éppen a temetésekor kapja Benó a hirt édes atyja betegségéről és Gruber Henriettének, ki Vilmosra hiába látszott várakozni, férjhezmeneteléről. Pál az atyja halála után otthon marad, birtokát kezeli, részt vesz a beszterczi társas életben, hol mindjárt hazaérkezte után találkozik egykori jegyesevel, ki az elemedett kora Sejövölgyi alispánnak lett a felesége boszúból. Henriette lányos kedveséget elveszítette előtte; már nem volt, ami megmentse Irma szenvedélyes és követelő szerelmétől. Bűnös viszony fejlődik ki közöttük, melyről szerte sutfognak, különösen mikor a viszonynak gyümölcse is lesz.

Ebben az állapotban, a velejáró erkölcsi és vagyoni dezolaltságban, van hősnünk, mikor a regény második része kezdődik, melyhez csak mintegy bevezetésül szolgál az első. Rettegi grófnak, Benó Pál szomszédjának, házában növekedett mintegy 14 éves koráig a grófi család egykori jószágkormányzójának Szófia nevű lánykaja, ki mint mindakét helyen egyformán kedvelt gyámleány, az esztendő egy részét a grófi házában, a másikat Benóéknél szokta tölteni. A grófnő elhatározza, hogy a lánykát, ki nek apjához meleg, de tiszta vouzalom fűzte, Párisba küldi, sógorának, Rettegi Béla grófnak házához, hogy főuri nevelést kapjon. A határozatot tett követi az öreg Benó aggodalmai dacára. Pál ugyanabban az útjában kíséri Párisba Szófiát, amely útja őt magát Berlinbe vezette. A lányka megismerkedett az ifju Rettegi Pál gróffal s az első szerelmé ábrándos hevében megesküszik, hogy egymáséi lesznek. Elszántságukat az akadályok csak növelik; növeli a titokzatosság, melybe elhatározásukat környezetük elől takarni kénytelenek. Az ifju gróft utazni küldik szülői, Szófiát pedig harmadfél évi távollét után hazahívja gyámánya. Az elválás előtt a két szerelmes időpontot állapít meg, ameddig egymásra várni fognak.

Ebben a kedélyállapotban érkezik haza s találkozik Benó Pállal. Ez gyorsan tudatára ébred laza életmódjának, Irmával megszakítja erkölcstelen viszonyát, fölkeresi önmagában a tevékeny és rugalmas férfierőt, ügyeit rendbehozza, hozzá méltatlan korhely társaságából magát kiragadja s egész válójában ujjászületik. Látszik rajta, hogy Szófia jelenléte árasztott tavaszi derűt háza tájára és lelkületére. Sokszor találkoznak, a bizalmas barátság hangján enyelegnek, mint két jókedvű gyermek, kiknek gondolkozása s rokonérzése csodálatosan összhangzik. Meg is szeretik egymást erősen, kitörölhetetlen szenvedélylyel. Hiába van különösen Szófiának merev tartózkodása miundányiszor, valahányszor Pál szerelmét emlegeti; hiába köti magát ígéretének s akaratának erőszakával az ifju Rettegi grófhhoz: a szerelem rajta is erőt vesz, de boldogságot már nem adhat számukra. A mult kényyszerítő erővel tolakodik közéjük; Benó viszonya Irmához, Szófia ígérete Rettegi Pállal szemben, tehát a mult tévedése s a jelen kiirthatatlan szenvedélye úgy megzilálja kedélyüket, hogy a dilemmából mindketten a mindent feledtető, minden vihart lecsillapító lemondásra tanítják egymást példájukkal. A bucsu szenvedélyes öszintesége után elválnak és soha többé nem találkoznak; a szenvedély hevéből leperzselt kedélyükön soha többé új szerelem nem fogamzik. Elválasztotta, megtörte őket a hit, hogy nyugodt lelkiismerettel nem lehet boldognak lenniök; s a vihar után felkeresték, talán fei is találták a megnyugvás soha fel nem kavarodó sima tavát, a Nirvánát.

Ez a mese rövid és hézagos kivonata. Amint látszik, magasan fölötte áll a közönséges, az átlagos regényhistoriáknak.

Szerzője ismeri az emberi lelket a legapróbb vonásokig; azért is jellemzése, akár a cirkumspektus szászokat, akár az egy darab ékszerrel vagy egy-két véka gyümölcscsel megvigasztalható felületes asszonyi lelket, akár a leha, üres fejű és kedélytelen Rettegi gróft, akár a berlini diákéletet, akár a titokszertésbe burkolózó kitarított lányokat és tantijukat szerepelteti, mindig találó.

találó még akkor is, mikor nehéz lélektani problémákat old meg Benó Pál, Irma, Szófia és Rettegi grófné szereplésében. „Az ember gyengeségeivel együtt egész ember”; azért is a gyengeségeket nem itéli el, hanem legfelebb kaczag rajtuk, ha nagyon fonák különben jelennek meg előtte. S a kaczagása igazán lelkéből hangzik fel, mintha halianók üde csengését. Egy jökedvü filozóf látszik benne, ki bár alapjában szomorú történetet ad elő, egészséges és derült világnézetre valló eszméivel enyhíti meghatottságunkat. Alig van az emberi életnek fontosabb jelensége és eszmeköre, amelyre vonatkozólag egy-két találó megjegyzéssel ne tájékoztatna bennünket felfogásáról. Vallási elfogultság, házasi élet, nemesség, demokratizmus, ábrándozás, párbaj, öngyilkosság, művészet és főképp a zene, mind megannyi ügyesen felvetett témái a társalgásnak. Látszik, hogy a szépirodalom melegen lelkesül, akár a természetben, akár a kedélyben, akár a művészetben találja azt. Alkalmat soha sem mulaszt el a költői lendülésre, amelynek legszebb példái: A vágy, Tavasz éj, A boldogság, Az élet szelén című költemények.

Legnagyobb kedvvel azonban a buddhizmus tanaiban merül el, s valószínűs drágagyöngyei a gondolkodásnak, melyeket, mint a mű alapeszméit, példában bemutat és elmélkedésben fejteget. Alig tudok ellenállani annak a vágyak, hogy e gondolatokból egy kis gyűjteményt ne közöljek; de mivel a rendelkezéseimre bocsátott hely nagyon kevés ezen drágakö-gyűjtemény bemutatására: főhívnok tisztelt olvasóimat, vegyék kezükbe e könyvet s olvassák el figyelemmel. Nem közönséges szellemi örömet találnak benne. Én részemről ezt az örömet szerzőnek szívesen köszönöm.

Lázár István.

A Párisi Divat most lép a negyedik évfolyamba. Az okok, melyek a lapot a hölgyközönség előtt egyre kedveltebbé tették, körülbelül a következőkben foglalhatók össze: Olcsó ára mellett képen és szövegben gazdag tartalmat nyújt hetenkint; — a legelső párisi műtermek ruháit minden késedelem nélkül mutatja be, úgy, hogy a magyar hölgyközönség a lap nyomán teljesen lépést tarthat a párisival. Hogy ezek a ruhák otthon is elkészíthetők legyenek, arra a hetenkint mellékelt kitűnő szabásmintáival nyújtanak segítséget; a ruhához való anyag kiválasztásában, beszerzésében pedig a szerkesztőség van segítségére a hölgyeknek, kik, mint a Párisi Divat előfizetői, mind az előnyös árakat, mind a különös pontossággal történt kiszolgálást illetően nagy figyelemmel részesülnek a cikkeknél. Mindazok a hölgyek, kik divatlapjuk gyanánt a Párisi Divatot választották, első sorban is a maguk jó izlését bizonyították be, amelynek nem, a mindenféle utánzatokkal meghamisított, hanem a valódi, előkelő párisi öltözködési mód tetszik. [A lap a közimunka köréből is a legújabb mintákat mutatja be; cikkei a divat, háztartás, társas élet, asztal, szalon, kozmetika, műipari foglalkozások köréből veszik tárgyukat. Regény-mellékletén az új regények legjavát találja az olvasó; a szerkesztői üzenetekben pedig megtalálja az olvasó a választ a szerkesztőséghez intézett kérdésekre.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÜRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár részvénytársaság.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

Nyílt tér.

(E rovatban közlöttékét nem vállal felelősséget a szerk.)

Figyelmeztetés.

Tekintettel a tavasszal bekövetkező nagy munkatorlásra, saját érdekében kérjük a n. é. helyi és vidéki közönséget, hogy gyárunknak szánt becses megrendeléseit **most méltóztassék eszközölni**, mert tavasszal, midőn távoli vidékekről is tömegesen érkeznek a megrendelések, csak hosszabb szállítási határidő mellett tehetünk eleget becses megrendeléseiknek.

Tisztelettel

a nagyenyedi harisnyakötő-gyár
intézősége

1335 1-2

(a kir. orsz. fegyintézetben).

671-1897. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-ez. 102. §-a értelmében ezennel közzírre teszi, hogy a budapesti keresk. és váltó-törvényszék 1897. évi 8711 számú végzése következtében dr. Ullman Sándor ügyvéd által képviselt az első magyar gazdasági gépgyár javára marosvásári Benkó Akos ellen 135 frt 57 kr s jár. erejéig 1897. évi augusztus hó 6-án fogantatott kielégítési végrehajtás útján foglalt és 530 frtra becsült 4 db ökor és egy szénagyújtógépből álló ingóságok nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a marosújvári kir. bíróság 3447-1897. sz. végzése folytán 135 frt 37 kr tőkekötetés, ennek esedékes 6% kamatai és eddig összesen 49 frt 65 krban bíróság már megállapított költségek erejéig M. Csácsón végrehajtást szenvedő lakásán leendő eszközésére 1898. évi január hó 11. napjának d. e. 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az ériutott ingóságok az 1881. évi LX. t.-ez. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Maros-Ujvárt, 1897. évi december hó 15.

Dergán János,
kir. bír. végrehajtó

1334 1-1

EGÉSZEN FRISSÉN ÉRKEZETT.

Van szerencsém a művelt pártoló közönséggel tudatni, hogy

karácsonyi és újévi játékszereim,

minden nem- és korbellek számára alkalmasak, igen nagy választékban megérkeztek, közöttük igen dúsz választékban hasznos cikkeket leszállított áron kiárusított, u. m. dominó, sakk, várjáték, harang-kalapács, „Poesie” emlékkönyvek, **korcsolyák** minden fajban.

Ez évadra a háztartásnál teljesen nélkülözhetetlen cikkekből is nagyobb mennyiséget hoztattam, melyeket szinte a rendes áron alól árusított el az évad tartama alatt, u. m. **majolika ozsonna-tányérok**, gyümölcs- és befőttés tálak, torta-tartók, **alpacca gyertyatartók nehezek, evő, kávé és feketekávé, u. m. leves- és tejmerő kanalak**, thea-szűrők, thea-kannák, **kávé-főzők porcelán, zománcozós kék és nikkell**, zsolnai piros majolika lábasok és vizes-kannák, nikkell fazekak, lábasok és leveses tálak, szóval a háztartáshoz való összes cikkeket leszállított áron ajánlom, végül, hogy a **kenyér** drágaságán segítve legyen, sikerült egy nagyobb mennyiségű **kávé-vételem** és ez által **kitűnő** jó, tiszta ízű kávéit igen dusan szaporit, 2 frt 10 kr helyett

1 frt 50 krért

szolgálok tisztelt vevőimnek.

Karácsonyi és újévi ajándékból kirakataim 1-2 nap múlva készen lesznek, melyeknek megtekintésére igen tisztelt vevőimet megkérem. Egyben van szerencsém 26 éves becses pártfogásukért alázatos köszönetet mondani, alázatosan kérve, hogy részemre továbbra is fenntartsa.

Boldog újévet kívánva,

teljes tisztelettel

BISZTRICSÁNY LAJOS.

1028 42-52

Friss székely turó és kaskavál mindig kapható.

STEARIN GYERTYA EGY CSOMAG 35 KRAJCSÁR.

KITŰNŐ JÓ ÍZŰ CUBA-KÁVÉ KILOJA 1.60, 2-2.10.

DIETRICH ÉS FIA

CS. ÉS KIR. UDVARI SZÁLLITÓK

TEA, RUM, COGNAC ÉS PALACZKSÓR NAGYKERESKEDŐK. FINOM LIKÖRÖK GYÁRA.

BUDAPEST, IV., RÉGI POSTA-UTCZA 10.

közvetlen behozatalú valódi

BRAZILIAI RUM-ja.

Kapható: a bizományi raktárban: Bisztritsány Lajos urnál.

1825 3-4

Előfizetési felhívás

„KÉPES CSALÁDI LAPOK“

szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilapra.

A „Képes Családi Lapok“ már a XX-ik évfolyamába lépett. Önérzettel jelentjük ezt a tényt a magyar olvasóközönségnek akkor, midőn egyuttal felhívjuk, hogy legyen szives továbbra is azon érdeklődést tanusítani lapunk iránt, melyet eddig tanusított.

A „Képes Családi Lapok“ multja legjobb bizonyíték a mellett, hogy míg egyrészt hézagot pótolunk, másrészt az olvasóközönség igényeit tökéletesen kielégítettük. Ismételten elmondhatjuk, hogy kitűzött célunkat elértük, mert lapunk jelenleg már az ország minden vidékén a legtöbb művelt magyar család kedvelt házi barátja.

A „Képes Családi Lapok“ fennállása óta már több hasonirányú vállalat támadt, melyek részben megszűntek, részben tengődnek. Nem kutatjuk az okokat, hanem egyszerűen megköszönjük az olvasóközönségnek bizalmát s újból kérjük: előlegezzék azt nekünk lapunk XX-ik évfolyamára is.

A „Képes Családi Lapok“ a legolesőbb és azért a legelterjedtebb képes hetilap! Megjelenik minden héten bő szépirodalmi és ismeretterjesztő tartalommal és külön beköthető regénymelléklettel.

A „Képes Családi Lapok“ havonként kétszer „Hölgyek Lapja“ ezimű félfives mellékletet ad, párisi divatképekkel és bő divattudósítással, s így egy külön divatlapnak tartását feleslegessé teszi.

A „Képes Családi Lapok“ olyan szellemben és irányban van szerkesztve, hogy ifju és öreg külön s együttvéve élvezettel olvashatja.

A „Képes Családi Lapok“ ba a régi és újabb írói és költői gárda minden számottevő tagja dolgozik.

A „Képes Családi Lapok“-nak regényei, elbeszélései, rajzai, humoreszkjei, költeményei kedélynemesítő olvasmányok. Irányozkikeivel a társadalom minden kérdéseire kiterjeszkedik. Orvosi és egyéb cikkei pedig tanulságosak.

A „Képes Családi Lapok“ minden évben négy külön beköthető regényt ad mellékletül előfizetőinek.

A „Képes Családi Lapok“ borítéka szellemes és szórakoztató csevegések, illetve kérdések és feleletek tárháza.

A „Képes Családi Lapok“ előfizetői díjtalanul közölhetik gondolataikat az „Előfizetők postájá“-ban.

A „Képes Családi Lapok“ képei lehetőleg alkalomszerűek, díszesek és tanulságosak

A „Képes Családi Lapok“ a lehető legjobb cikkeket igyekszik nyújtani s hogy hivatásának megfelel, azt legjobban bizonyítja immár XX. évi fennállása, mit eddig hazánkban egyetlenegy hasonló irányu lap sem volt képes elérni; bizonyítják továbbá azon előkelő és kitűnő írók és írónők nevei, kiknek nagybecsű műveit csaknem minden számban élvezheti az olvasó s akik közül büszkén említjük fel dr. Tolnai Lajos szerkesztőn kívül: Jókai Mór, Mikszáth Kálmán, Radó Antal, Rákosi Jenő, Temérdek (Jeszenszky Dániel), Lauka Gusztáv, Rudnyánszky Gyula, Tölgyesi Mihály, dr. Feleki Sándor, Méry Karoly, Jámbor Lajos, Dombai Hugó, Kenézy Csátár, Pécsi D. Anzelm, Kósa Ede; — Beniczkyne Bajza Lenke, B. Büttner Lina, G. Büttner Julia, Tutsek Anna, Buday Sándorné, Cserneczky Gyuláné, Nagyvárad Myra, K. Beniczky Irmá, Mericzay-Karossa Irma, Fanghne Gyujtó Izabella, Ábrányiné Katona Klementin, H. Havassy Ilona, V. Gaál Karolina, Karlovsky Ida, Harmath Lujza, Kéray Elza, Vörös Julianna neveit stb.

A „Képes Családi Lapok“ előfizetési ára a „HÖLGYEK LAPJA“ ezimű divatlappal és regénymelléklettel együtt:

Egész évre 6 frt. Félévre 3 frt. Negyedévre 1 frt 50 kr.

A „Képes Családi Lapok“ annak, aki az előfizetési összeget és azonkívül még 80 kr csomagolási és postaszállítási költséget egyszerre beküldi, elismerésül négy regényt küld díjtalanul.

A „Képes Családi Lapok“ mutatványszámokat ingyen és bérmentve küld mindazoknak, akik ez iránt — legzélszerűbben levelezőlapon — hozzáfordulnak.

A „KÉPES CSALÁDI LAPOK“ kiadóhivatala
Budapest, V. Vadász-utca 14. (Saját házában.)

1824 3-4